

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Φιλοσοφίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΦΣ1.10	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5-8
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ελληνικά	Προσωκρατικοί	
	Αγγλικά	Presocratics	
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	10
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Παράδοση, Σεμινάριο, Άσκηση</i>	Παράδοση		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Υποβάθρου		
ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	Όχι		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (Δυνατότητα υποβολής γραπτής εργασίας στα Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α - Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης - Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β - Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
--

- Με το πέρας των μαθημάτων, οι φοιτητές/τριες αναμένεται:
- Να έχουν αποκτήσει μια γενική εποπτεία της εξέλιξης της Προσωκρατικής φιλοσοφίας.
 - Να είναι σε θέση να συνοψίζουν, να αναλύουν, να συγκρίνουν και να αντιπαραβάλλουν θεωρίες, έννοιες και κείμενα που εξετάστηκαν στην τάξη.
 - Να μπορούν να εκθέτουν και να τεκμηριώνουν τις απόψεις τους με τρόπο επιστημονικό, κάνοντας ορθή και δόκιμη χρήση της ελληνικής γλώσσας.
 - Να έχουν αποκτήσει βασικές δεξιότητες σχετικά με τη συγγραφή επιστημονικών εργασιών.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Το μάθημα αποσκοπεί στις παρακάτω γενικές ικανότητες:

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα έχει ως στόχο την εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις βασικές έννοιες και θέματα καθώς και με τους κυριότερους εκπροσώπους της Προσωκρατικής φιλοσοφίας μέσα από τα κείμενα των ίδιων των Προσωκρατικών.

Εβδομάδα	
1	Εισαγωγή (από τη Διδάσκουσα)
	Παρουσιάσεις φοιτητών/-τριών
2	Θαλής

3	Αναξίμανδρος	
4	Αναξίμενης	
5	Πυθαγόρας	
6	Πυθαγόρειοι	
7	Ξενοφάνης	
8	Ηράκλειτος	
9	Παρμενίδης	
10	Εμπεδοκλής	
11	Αναξαγόρας	
12	Λεύκιππος και Δημόκριτος	
13	Ο Πάπυρος του Δερβενίου	

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Ναι	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Συναντήσεις	39
	Προετοιμασία συναντήσεων	13
	Μελέτη & ανάλυση σημειώσεων και βιβλιογραφίας	48
	Προετοιμασία προφορικών παρουσιάσεων	55
	Συγγραφή τελικής εργασίας	95
	Σύνολο	250
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	- Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά - Μέθοδος αξιολόγησης: Σύντομη προφορική παρουσίαση και τελική γραπτή εργασία * Για φοιτητές Erasmus: γραπτή εργασία στα Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

- Βέικος, Θ. 1998. *Οι Προσωκρατικοί*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Guthrie, W. K. C. 1987. *Οι Έλληνες φιλόσοφοι από το Θαλή ως τον Αριστοτέλη*, μτφρ. Α. Σακελλαρίου. Αθήνα: Παπαδήμας.
- Kahn, C. 1982. *Ο Αναξίμανδρος και οι απαρχές της ελληνικής κοσμολογίας*, μτφρ. Ν. Γιανναδάκης. Αθήνα: Πολύτυπο.
- Kahn, C. 2005. *Ο Πυθαγόρας και οι Πυθαγόρειοι*, μτφρ. Μ. Σταυροπούλου. Αθήνα: Ενάλιος.
- Καραμανώλης, Γ. επιμ. 2017. *Εισαγωγή στην Αρχαία Φιλοσοφία*. Ηράκλειο: ΠΕΚ.
- Kirk, G. S., J. E. Raven και M. Schofield, 1988. *Οι Προσωκρατικοί*, μτφρ. Δ. Κούρτοβικ. Αθήνα: ΜΙΕΤ.
- Κουλουμπαρίσης, Λ. 2008. *Ιστορία της Αρχαίας Φιλοσοφίας*, μτφρ. Ε. Γραμματικοπούλου. Αθήνα: Εξάντας.
- Long, A. A. επιμ. 2005. *Προσωκρατικοί φιλόσοφοι: Συναγωγή συστατικών μελετών*, μτφρ. Θ. Νικολαΐδης, Τ. Τυφλόπουλος. Αθήνα: Παπαδήμας.
- Long, A. A. 2019. *Νους και Ψυχή στην Αρχαία Φιλοσοφία*, μτφρ. Δ. Παπουτσάκη, επιμ. Μ. Δραγώνα-Μονάχου και Χ. Μπάλλα. Ηράκλειο: ΠΕΚ.
- Μενν, Στ. 2015. *Ο Πλάτων για τον Θεό ως Νου*, μτφρ. Π. Γκολίτσης. Ηράκλειο: ΠΕΚ.
- Ρούσσο, Ε. 1987. *Ηράκλειτος. Εισαγωγή-μετάφραση-σχόλια*. Αθήνα: Στιγμή.
- Ρούσσο, Ε. 1999. *Προσωκρατικοί. Ιστορική εισαγωγή*. Αθήνα: Στιγμή.
- Ρούσσο, Ε., Παρμενίδης. *Εισαγωγή-μετάφραση-σχόλια*. Αθήνα: Στιγμή.
- Sedley, D. 2023. *Ο Δημιουργισμός και οι επικριτές του στην Αρχαιότητα*, μτφρ. Σ. Κουλουμέντα. Αθήνα: ΜΙΕΤ.
- Snell, B. 1984. *Η ανακάλυψη του πνεύματος: ελληνικές ρίζες της ευρωπαϊκής σκέψης*, μτφρ. Δ. Ιακώβ. Αθήνα: ΜΙΕΤ.
- Vegetti, M. 2000. *Ιστορία της αρχαίας φιλοσοφίας*, μτφρ. Γ. Χ. Δημητρακόπουλος, Αθήνα: Τραυλός.
- Vernant, J. P. 1992. *Οι απαρχές της ελληνικής σκέψης*, μτφρ. Ε. Νικολούδη. Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- Vernant, J. P. 1993. *Μύθος και σκέψη στην αρχαία Ελλάδα*, μτφρ. Σ. Γεωργούδη. Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- Wright, M. R. 2004. *Η κοσμολογία στην Αρχαιότητα*, μτφρ. Α. Σάμψων. Αθήνα: Καρδαμίτσα.

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Barnes, J. 2000. *The Presocratic Philosophers*. London: Routledge.
- Burkert, W. 1972. *Lore and Science in Ancient Pythagoreanism*, trans. E.L. Minar. Cambridge,

- MA: Harvard University Press.
- Clark, St. R. L. 2013. *Mediterranean Philosophy. An Introduction*. London; New York: Bloomsbury Academic,
- Curd, P. and D. Graham, eds. 2008. *The Oxford Handbook of Presocratic Philosophy*. New York; Oxford: OUP.
- Diels, H. and W. Kranz, 1996-1998. *Die Fragmente der Vorsokratiker: griechisch und deutsch*. Zurich: Weidmann. Reprint of the 6th edition.
- Graham, D. W. 2006. *Explaining the Cosmos: The Ionian Tradition of Scientific Philosophy*. Princeton: Princeton University Press.
- Graham, D. W. 2010. *The Texts of Early Greek Philosophy. The Complete Fragments and Selected Testimonies of the Major Presocratics*. 2 vols. Cambridge: CUP.
- Huffman, C.ed. 2014. *A History of Pythagoreanism*. Cambridge: CUP.
- Hussey, E. 1996. *The Presocratics*. Bristol: Bristol Classical. 3rd ed.
- Kouremenos, Th., G. M. Parássoglou, and K. Tsantsanoglou, eds. 2006. *The Derveni Papyrus. Edited with Introduction and Commentary*. Firenze: L. S. Olschki.
- Laks, A. and G. W. Most, ed, transl. 2016. *Early Greek Philosophy*, 10 vols. Loeb Classical Library. Cambridge; Massachussets; London; England: Harvard University Press.
- McKirahan, R. D. 2011. *Philosophy Before Socrates: An Introduction with Texts and Commentary*. Indianapolis, Ind.: Hackett; Lancaster: Gazelle.
- Riedweg, C. 2005. *Pythagoras. His life, teaching and influence*. Tr. Steven Rendall. Ithaca; London: Cornell University Press.
- Sedley, D. ed. 2003. *The Cambridge Companion to Greek and Roman Philosophy*. Cambridge: CUP.
- Viltanioti, I.-F. 2015. *L'harmonie des Sirènes du pythagorisme ancien à Platon*. Studia Praesocratica 7. Berlin; Boston: De Gruyter.
- Warren, J. 2007. *Presocratics*. Stocksfield: Acumen.

Διαδικτυακές πηγές

- <https://plato.stanford.edu/>
- <https://historyofphilosophy.net/>
- <https://www.academia.gr/atlantida/lyceum/>
- https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/history/filosofia/index.html

Συναφή Επιστημονικά περιοδικά

- *Ancient Philosophy*
 - *Phronesis*
 - *Dionysius*
 - *Methexis*
 - *Elenchos*
 - *The International Journal of the Platonic Tradition*
- κ.α.

--